

ВОПРОСЫ ИСТОРИИ РЕЛИГИИ В ТЕОЛОГИИ. КОНФЕССИОНАЛЬНАЯ АКЦЕНТУАЦИЯ В ОБЩЕСТВОВЕДЕНИИ

Rodzina jako „Kościół domowy” w ujęciu Benedykta XVI

Ahapau Andrei,

Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II (Lublin, Polska)

Rodzina jest wspólnotą Ludu Bożego. Na mocy sakramentalnego węzła jest ona zjednoczona z Kościołem. Sobór Watykański II w konstytucji dogmatycznej o Kościele określa rodzinę jako „Kościół domowy” [1, s. 114]. Z tego pojęcia wynikają zadania i funkcje rodziny. Rodzina jest najważniejszym środowiskiem wychowawczym, sanktuarium życia i miłości. Środowiskiem życiowym niemal każdego człowieka jest rodzina. „Z małżeństwa wywodzi się rodzina, w której rodzą się nowi członkowie społeczności ludzkiej i stają się dzięki łasce Ducha Świętego przez chrzest dziećmi Bożymi, aby Lud Boży trwał przez wieki” [2, s. 114]. Poprzez modlitwę osobistą, wspólną modlitwę wszystkich członków, rodzina łączy się z Bogiem. W rodzinie ważne znaczenie ma wspólne świętowanie. „Święta są okazją do spotkania, rozmowy i wspólnej zabawy. Przygotowania do świąt, obyczaje świąteczne i tradycje własne wytwarzające się w każdej rodzinie, łączą członków rodziny między sobą” [3, s. 226].

W nauczaniu Benedykta XVI możemy zauważyć aspekt eklezjalno-rodzinny. Wyraża się on między innymi w drugiej części encykliki *Deus caritas est*. Papież mówi o „Kościele jako rodzinie Bożej w świecie”. „W tej rodzinie- zauważa Benedykt XVI – nie powinno być nikogo, kto cierpiałby z powodu braku tego, co konieczne. Jednocześnie jednak *caritas-agape* wykracza poza granice Kościoła. Przynajmniej o dobrym samarytaninie pozostaje kryterium miary, nakłada powszechność miłości, która kieruje się ku potrzebującemu, spotkanemu „przypadkiem” (por. Łk 10,31), kimkolwiek jest. Obok tego uniwersalnego przykazania miłości, istnieje również konieczność specyficznie eklezjalna-mianowicie, by w Kościele jako rodzinie żaden z jej członków nie cierpiał, gdy jest w potrzebie” [4, s. 73–74].

Po raz pierwszy określenie „kościół domowy” używa w swoich listach święty Paweł. Rozważania swoje dotyczące zasad życia domowego św. Paweł rozpoczyna twierdzeniem: „Poddani bądźcie sobie wzajemnie w bojaźni Chrystusowej” (Ef 5,21).

Po dokonaniu analizy dokumentów Soboru Watykańskiego II możemy stwierdzić, że Ojcowie Soboru określając wspólnotę małżeńską „domowym Kościołem” odwołują się do obietnicy Chrystusa o tym, że gdzie „dwaj lub trzej są zebrani w imię moje, tam i Ja jestem wśród nich” (Mt 18, 20).

„Prawda o małżeństwie i rodzinie, zakorzeniona jest w prawdzie o człowieku, wyraża się w dziejach zbawienia, których centrum stanowią słowa: „Bóg miłuje swój lud”” [5, s. 39]. W encyklice *Caritas in veritate* papież podkreśla, że rodzinny wzorzec miłości, bezinteresowności i daru należy przenieść na stosunki powszechne. „Sprawiedliwość wymienna i rozdzielcza nie wystarczają w życiu społecznym. Aby zapanowała prawdziwa sprawiedliwość, trzeba się odwołać do bezinteresowności i solidarności” [6, s. 64].

Rodzina jest uprzywilejowanym miejscem na inicjatywę religijną. Właśnie w tej wspólnocie opieka matki i ojca, wiara rodziców, stwarzają klimat sprzyjający realizacji powierzonych jej funkcji. Wspólnota rodzinna poprzez katechezę doprowadza swoich członków do życia Ewangelią i kierowania się w nim Bożą Miłością. Dom rodzinny także jest miejscem pogłębiania wiedzy religijnej. Ta droga jednoczenia się z Bogiem pogłębia również świadomość wspólnoty w Panu [7, s. 179–196]. „Przekazywanie wiary dzieciom z pomocą innych osób i instytucji, jak parafia, szkoła albo wspólnoty katolickie, to obowiązek, o którym rodzice nie mogą zapomnieć” [8]. „Rodzina chrześcijańska nazywana jest Kościołem domowym, ponieważ w rodzinie objawia się i urzeczywistnia się wymiar wspólnotowy i rodzinny Kościoła jako rodziny Bożej. Każdy członek, według własnej woli, praktuje tu kapłaństwo chrzcielne, przyczyniając się do tego, że rodzina staje wspólnotą łaski i modlitwy, szkołą cnót ludzkich i chrześcijańskich, miejscem pierwszego głoszenia wiary dzieciom” [9].

W jednej ze swoich homilii papież mówi o ważności wspólnej modlitwy w rodzinie: „języka wiary uczymy się w domu rodzinnym, w którym wiara wzrasta i umacnia się dzięki modlitwie i życiu zgodnemu z zasadami chrześcijańskimi” [4, s. 77].

Ojciec Święty mówi o dziadkach, którzy są cennym skarbem każdej rodziny: „W przeszłości dziadkowie odgrywali ważną rolę w życiu i rozwoju rodziny. Także w podeszłym wieku mieli wciąż udział w życiu swoich dzieci, wnuków, a być może i prawnuków, dając na co dzień żywe świadectwo troskliwości, poświęcenia i bezwarunkowego oddania. Byli świadkami osobistej i wspólnotowej historii, która żyła w ich wspomnieniach i mądrości. Dziś rozwój ekonomiczny i społeczny przynosi poważne zmiany w życiu rodzin. Ludzie starsi, a wśród nich wielu dziadków, znaleźli się w czymś na kształt „strefy parkingowej”: niektórzy widzą, że są ciężarem dla rodziny, i wolą żyć sami lub w domach spokojnej starości, ze wszystkimi konsekwencjami, jakie te decyzje za sobą pociągają” [10]. Myślą przewodnią w nauczaniu Benedykta XVI jest miłość do Boga i swego bliźniego. Ta miłość realizuje się w rodzinie. W rodzinie człowiek spotyka się z Miłością Boga do człowieka i realizuje swoje fundamentalne powołanie czyli powołanie do świętości. W rodzinie człowiek doświadcza obecność Boga i uczy się dzielić nią z innymi. W nauczaniu Benedykta XVI można dostrzec próbę naprawienia tej relacji wychowawczej i złagodzenia kryzysu wychowania. Ojciec Święty podkreśla bowiem teocentryzm i chrystocentryzm w wychowaniu. Wskazuje na osobę Chrystusa mówiąc: „to w co wierzymy jest ważne, ale jeszcze ważniejsze jest komu wierzymy” [11]. Nauczanie papieża Benedykta XVI jako teologa, skupione jest wokół wartości prawdy oraz wiary, nadziei i miłości. Ojciec Święty uczy przede wszystkim wiary w Boga i otwartości na dar wiary, który jest łaską. Pokazuje drogi i sposoby, które pomagają w głębszym poznaniu samego Boga i Kościoła, którego Bóg jest Głową. Stawia rodzinę na pierwszym miejscu jako środowisku wychowania do wiary i świętości. Dzięki rodzinie człowiek wkracza w rzeczywistość, która się nazywa Kościół.

Literatura

1. Sobór Watykański II, Konstytucja Dogmatyczna o Kościele *Lumen Gentium*, Poznań, 2002, s. 114.
2. Tamże
3. *Braun-Galkowska M.* Zaprosili także Jezusa, Lublin, 2012, s. 226.
4. *Ahapau A.* Teologia miłości w misterium chrześcijańskim w świetle encykliki *Deus caritas est* Benedykta XVI, Lublin, 2015, s. 73–74; 77.
5. *Benedykt XVI/J. Ratzinger*, Miłości można się nauczyć, Warszawa 2013, s. 39.
6. *Benedykt XVI*, Przemówienie do narzeczonych na Piazza del Plebiscito w Ankonie, 11.09.2011.

7. *Kryszkowska R.*, Benedykt XVI w Hiszpanii.
8. *Benedykt XVI*, Rodzina niezastąpionym dobrem dla narodu. Homilia Benedykta XVI wygłoszona podczas czuwania modlitewnego, 08.07.2006.
9. Kompendium KKK, nr 350.
10. *Benedykt XVI*, Przemówienie do uczestników XVIII Zgromadzenia Plenarnego Papieskiej Rady ds. Rodziny.
11. *Benedykt XVI*, Homilia podczas pielgrzymki do Polski, Kraków, Błonia, 28 maja 2006.